

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Інститут журналістики

Кафедра соціальних комунікацій

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Заступник декана/директора
навчальної роботи

Коркєєв А. М.

«30» 08 2017 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Комунікаційні процеси та дії журналістів під час локальних військових
конфліктів та гібридної війни

(повна назва навчальної дисципліни)

для студентів

галузь знань _____ 06-журналістика _____
(шифр і назва)
спеціальність _____ 061-журналістика _____
(шифр і назва спеціальності)
освітній рівень _____ магістр _____
(молодший бакалавр, бакалавр, магістр)
освітня програма _____ військова журналістика _____
(назва освітньої програми)
вид дисципліни обов'язкова/вибіркова/факультативна

Форма навчання	денна
Навчальний рік	2017/2018
Семестр	1
Кількість кредитів ECTS	4
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Форма заключного контролю	іспит

Викладачі: Городенко Л. М.

(Науково-педагогічні працівники, які забезпечують викладання даної дисципліни у відповідному навчальному році)

Пролонговано: на 2018/2019 н.р. *Зинько (Волобуєва)* «30» 08 2018 р.
(ім'я, ПІБ, дата)

на 2019/2020 н.р. *Зинько (Волобуєва)* «22» 08 2019 р.
(ім'я, ПІБ, дата)

Розробник(и): *(вказати авторів: ПІБ, науковий ступінь, вчене звання, посада, кафедра)*
Городенко Л.М., доктор наук із соціальних комунікацій, доцент, професор кафедри соціальних комунікацій

ЗАТВЕРДЖЕНО

Зав. кафедри соціальних комунікацій

Ю. В. Бондар (Ю. В. Бондар)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Протокол № 1 від «30» серпня 2017 р.

Схвалено науково-методичною комісією Інституту журналістики

Протокол від «30» 08 2017 року № 1
Голова науково-методичної комісії *В. Е. Шевченко* (В. Е. Шевченко)
«30» 08 2017 року

ВСТУП

Навчальна дисципліна «Комунікаційні процеси та дії журналістів під час локальних військових конфліктів та гібридної війни» є складовою освітньо-професійної програми підготовки фахівців за освітньо-кваліфікаційним рівнем «магістр», спеціальності - 061 – журналістика, освітня програма – *військова журналістика*.

Дана дисципліна є нормативною і викладається у I семестрі I курсу магістратури в обсязі – 120 год. (4 кредитів ECTS) зокрема: *лекції – 10 год., семінарські заняття – 6 год., самостійна робота – 104 год.* У курсі передбачено I змістовий модуль та I модульна контрольна робота. Завершується дисципліна – іспитом.

Мета дисципліни Метою викладання навчальної дисципліни “Комунікаційні процеси та дії журналістів під час локальних військових конфліктів та гібридної війни” є познайомити студентів з основними комунікаційними процесами та діями журналістів під час локальних військових конфліктів та гібридної війни. Основна мета навчальної дисципліни – донести магістрам основоположні ідеї роботи військових кореспондентів: не нашкодити цивільному населенню та військовим під час виконання професійної журналістської діяльності та вберегти себе.

Анотація початкової дисципліни. У дисципліні подаються загальні уявлення про комунікаційні процеси та дії журналістів під час локальних військових конфліктів та гібридної війни. Розглядаються основні принципи міжнародного гуманітарного права щодо діяльності журналістів у зонах бойових дій та при кризових ситуаціях (аварії, катастрофи та ін.). Окрему групу інтересів дисципліни становлять рекомендації щодо висвітлення новин про внутрішньо переміщених осіб. Розглядаються механізми проведення гібридних війн та вивчаються комунікаційні технології «на випередження» і запобігання створення інформаційного хаосу в глобальних інформаційних мережах через нагнітання інформаційних приводів про військову ситуацію. Важливою вимогою успішного завершення курсу є підготовка магістрантом *Аналітичного резюме*, в якому на основі взятого інтерв'ю в українського військового журналіста (чи фотокореспондента), а також з використанням матеріалів з відкритих джерел проводиться систематизація та узагальнення практичних рекомендацій і практичних застосувань комунікаційних технологій, комунікаційних прийомів для ведення комунікаційного процесу в умовах військових дій. Уміння аналітично осмислювати комунікаційні процеси та дії журналістів під час локальних військових конфліктів та гібридної війни, її обґрунтовувати та науково дискутувати про шляхи її розв'язання у теоретичних і практичних площинах визначають додаткові знання та уміння магістранта.

Завдання –

- вивчення рекомендацій міжнародного гуманітарного права щодо діяльності журналістів у зонах бойових дій та при нестандартних ситуаціях;

- визначення і характеристика основних комунікаційних процесів та дій журналістів під час локальних військових конфліктів та гібридної війни;
- розуміти, що таке гібридна війна; знати принципи її проведення та можливості запобігання і протидії;
- визначення основних проблемних і конфліктних питань у роботі журналіста при висвітленні інформації із зон бойових дій.

Результати навчання за дисципліною: (описуються з детальною достовірністю для розробки заходів оцінювання)

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання (за необхідності)	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
1.1	<i>Знати</i> комунікаційні процеси та дії журналістів під час локальних військових конфліктів та гібридної війни	<i>Лекції 1-2 Семінар 1 Реферат 1</i>	<i>МКР №1</i>	20%
1.2	<i>Знати</i> комунікаційні технології висвітлення інформації із зон бойових дій та при кризових ситуаціях	<i>Лекції 3-4 Семінар 2 Реферат 2</i>	<i>МКР №1</i>	
1.3	<i>Знати</i> принципи реалізації гібридної війни та шляхи протидії різних форм інформаційних війн	<i>Лекція 5 Семінар 2 Реферат 2</i>	<i>МКР №1</i>	20%
2.1	<i>Вміти:</i> • виділяти головні ідентифікаційні властивості конкретної проблеми; • відстежувати основні проблеми у діяльності медіа організацій; • систематизувати види і форми медіапроблематики; • пропонувати шляхи розв'язання проблеми.	<i>самостійна робота</i>	<i>Аналітичне резюме</i>	40%
	<i>Прийняти і обґрунтувати рішення</i>	<i>Лекції, самостійна робота</i>	<i>Екзаменаційний тест</i>	20%

Контроль знань і розподіл балів, які отримують студенти.

Контроль здійснюється за модульно-рейтинговою системою.

У змістовий модуль 1 (ЗМ1) входять теми 1 – 5. Обов'язковим для іспиту є підготовка аналітичного звіту, підготовка рефератів та написання модульної контрольної роботи (МКР). У структурі модуля передбачено 5 (п'ять) зрізів знань, що

проводяться під час лекцій чи семінарських занять для перевірки отриманих знань (15 хв). Зрізи не передбачають можливості відпрацювання. Модульна контрольна робота готується самостійно та подається у передбачені терміни (Рекомендації щодо підготовки МКР див. у Додатку 1).

Система оцінювання:

Бали розподіляються так: 40 (екзамен) + 60 (поточний семестровий контроль). Екзамен передбачає комбінову форму, зокрема: 20 балів (*екзаменаційний тест*) + 20 балів *аналітичне резюме* (виконується протягом семестру і подається не пізніше 27 листопада). Бали за зрізи знань, модульні роботи входять до поточного семестрового контролю. Бали за реферати входять до поточного семестрового контролю.

Бали розподіляються так:

- екзаменаційний тест – 20 балів;
- зріз знань – 1 бал (передбачено 5 зрізів знань під час лекцій і семінарів. Зрізи не передбачають відпрацювання);
- участь у семінарських заняттях – 3*3 балів;
- реферат – 3*10 балів;
- модульна контрольна робота – 1*10 балів (МКР №1 виконується самостійно і подається не пізніше 1 листопада);
- аналітична робота – 40 балів (20 балів екзаменаційна оцінка + 20 балів поточний семестровий контроль).

Модульна контрольна робота «КОМУНІКАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ ТА ДІЇ ЖУРНАЛІСТІВ ПІД ЧАС ЛОКАЛЬНИХ ВІЙСЬКОВИХ КОНФЛІКТІВ ТА ГІБРИДНОЇ ВІЙНИ» (Додаток 1)

Гібридна війна. Комунікаційні технології ведення та/і протидії.

- технологія створення міфів;
- технологія чуток;
- технологія протидії;
- технології антиреклами;
- технології формування треш-іміджу на лексичному рівні;
- технології формування треш-іміджу тактичними засобами;
- технологія навіювання;
- технологія відбору реальних подій;
- технології соціальних мереж;
- навішування ярликів та ін.

Показати, як зазначені (чи інші неперераховані) комунікаційні технології застосовуються для ведення гібридних війн. Змодельовати ситуацію, в якій будуть застосовуватися обрані технології під час журналістської діяльності (ситуація може бути реальна або вигадана).

У програмі передбачено низку завдань для самостійної роботи.

Студент, що навчається за *індивідуальним графіком*, повинен виконати **ВСІ** завдання: підготувати і подати модульну роботу, реферати (за бажанням), а також Аналітичну роботу (обов'язково). Тільки при виконанні робочого навчального плану студент, що навчається за *індивідуальним графіком*, допускається до написання екзаменаційного тесту. Всі роботи подаються не пізніше **1 грудня**.

Студент, що навчається за *індивідуальним графіком*, повинен повідомити про це викладачеві не пізніше **1 жовтня** та отримати матеріали для навчання і відпрацювання.

Для студентів, які набрали сумарно меншу кількість балів ніж *критично-розрахунковий мінімум – 38 балів* для одержання іспиту обов'язково *слід виконати Модульну роботу №1, Аналітичну самостійну роботу, а також завдання, що виносяться на самостійне відпрацювання (див. розгорнуту робочу програму курсу).*

У випадку відсутності студента з поважних причин відпрацювання та перездачі МКР здійснюються у відповідності до „Положення про порядок оцінювання знань студентів при кредитно-модульній системі організації навчального процесу” від 1 жовтня 2010 року.

Шкала відповідності оцінок

Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно / Fail	0-59
Зараховано / Passed	60-100
Не зараховано / Fail	0-59

**СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ І САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ**

№ п/п	Назва лекції	Кількість годин		
		лекції	семінар	С/Р
Змістовий модуль 1 Технологічні проблеми				
1	ТЕМА 1. БЕЗПЕКА ЖУРНАЛІСТА ПІД ЧАС РОБОТИ У ЗОНІ КОНФЛІКТУ ТА ВИСВІТЛЕННЯ БОЙОВИХ ДІЙ	2	2	
2	ТЕМА 2. РОБОТА ЖУРНАЛІСТА З ГРУПАМИ ЩО ПОСТРАЖДАЛИ ВНАСЛІДОК КОНФЛІКТУ. ГУМАНІТАРНІ КОМУНІКАЦІЇ	2		
3	ТЕМА 3. ГІБРИДНІ ВІЙНИ. ТЕХНОЛОГІЇ ВЕДЕННЯ ТА ПРОТИДІЇ	2	2	
4	ТЕМА 4. РОЛЬ ЗМІ У ПОШИРЕННІ ЖИТТЄВО ВАЖЛИВОЇ ГУМАНІТАРНОЇ ІНФОРМАЦІЇ	2		
5	ТЕМА 5. ЖУРНАЛІСТ У ЗОНІ БОЙОВИХ ДІЙ: ЯК ЗАХИСТИТИ СЕБЕ ВІД ПСИХОЛОГІЧНИХ ТА ЕМОЦІЙНИХ ТРАВМ	2	2	
САМОСТІЙНА РОБОТА				
	МКР №1			4
	Реферат (3)			30
	Аналітична робота			50
	Опрацювання законодавчих актів, що регулює роботу журналіста у зоні збройного конфлікту			20
	ВСЬОГО	10	6	104

Загальний обсяг 120 год., в тому числі:

Лекцій – 10 год.

Семінарські заняття – 6 год.

Самостійна робота - 104 год.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

Основна:

1. Горевалов С. Військова преса України. Запоріжжя, 2004.
2. Толубко В. Основні закономірності сучасних локальних війн та збройних конфліктів. – К., 2002.
3. Журналістика в умовах конфлікту: передовий досвід та рекомендації [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.osce.org/uk/ukraine/254531?download=true>
4. Говард Р. Журналістика конфлікту [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.mediasupport.org/wp-content/uploads/2012/11/ims-csj-handbook-2004.pdf>
5. Норми звичаєвого міжнародного гуманітарного права [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.icrc.org/eng/assets/files/other/uk-irgc_857_henckaerts.pdf

Документи, що регулюють права журналістів у зоні збройного конфлікту:

6. Конвенція про закони і звичаї суходільної війни (1907 р.)
7. Конвенція про поводження з військовополоненими (1949 р.)
8. I Додатковий протокол до Женевських конвенцій щодо захисту жертв міжнародних збройних конфліктів (http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_199)
9. IV КОНВЕНЦІЯ про закони і звичаї війни на суходолі та додаток до неї: Положення про закони і звичаї війни на суходолі (http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_222)
10. Міжнародна декларація з безпеки журналістів (<http://ipi.freemedia.at/safety-of-journalists/international-declaration-on-the-protection-of-journalists.html>)